

HUZUREVİNDE YAŞAYAN YAŞLILARIN BENLİK SAYGISININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Gülşen TERAKEYE*

ÖZET

Bu çalışma Ankara'daki resmi bir buzurevinde günlük yaşam faaliyetlerini bağımsız sürdürebilen yaşlıların ok 30'u örnekleme alınarak gerçek-leştirilmiştir. Yaşlıların benlik saygısı düzeyleri ve benlik saygılarının' etkileyebileceği düşünülen faktörler ve ölçeğin diğer değişkenleri yönünden yaşlıların durumları değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

Benlik saygısı, bireyin kendini değerli bulup bulmadığı ya da ne derece • değerli bulduğunu ifade eder. Tüm insanlar kalıcı ve olumlu benlik saygısına ihtiyaç duyarlar. Benlik saygısı bilinç dışı bir duygudur, kendini beyerimşlik ve egoistlikten farklıdır. Kendini beğenmişlik ve egoistlik gerçekte düşük benlik saygısı özellikleridir. Benlik saygısı yüksek kişi kendi gücüne güvenirken, kendi sınırlılıklarını da tanır. Bunun anlamı bireyin kendini daha az değerli ya da önemli hissetmeksizin kendine hata yapabilme izni verme, kendini yönetebilen bir birey olarak etkin işlev görme, kendinden hoşnut olmandır.

Maslow, insanın temel gereksinimlerini sıralarken benlik saygısının önemli bir gereksinim olduğunu vurgulamış, insanın kendine saygı ve diğerlerinden saygı görme ihtiyacı karşılanmadığında kendini yarımsız ve aşağılık hissedeceğini belirtmiştir. Hemşire kuramcısı Roy ise, bireyin rolü ile benlik kavramı arasında denge kurmasının önemli bir gereksinimi olduğunu vurgulamış, olumlu benlik kavramını olumlu benlik saygısı ile paralel gördüğünü belirtmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu öğretim Üyesi

Benlik saygısı bozukluğu ise bireyin önemli bir gereksinimi olan benlik saygısının düşüldüğü şeklinde önemli bir hemşirelik tanısı olarak literatürde yer almaktadır. Hemşirelik müdahalesi gerektiren bir tanı olan benlik saygısı düşüldüğü sorununa hemşirelik yaklaşımları, değişen benlik kavramı= değişim nedenlerine,kişinin kişiliğine ve destek sistemlerine göre planlanır.

Benlik kavramının değişimi, benliği oluşturan beden imajı, benlik saygısı gibi değişkenlerle bağlantılıdır. Bireyin beden imajında değişim yaratan hastalık durumları ya da gençlik yaşlılık gibi dönemsel durumlar benlik saygısını da etkiler. Ayrıca bireyin rol değişimleri, yaşadığı kayıplar da benlik saygısını etkileyebilir. Benlik kavramındaki değişimlerin ve kayıpların büyüklüğünden çok bireyin kendisini nasıl algıladığı benlik saygısını etkiler. Benlik saygısı bireyin değerleri diğer insanlardan aldığı destekle de etkilenir.

Yaşamanın yaşlılık dönemi beden irnajaında, kendilik kavramında değişimlerin ve kayıpların yaşadığı dönemdir. Bu dönemde beden görünümünde değişim, performansta, sosyal ilişkilerde azalma, duyuşal işlevlerde gerileme, üretkenliğin kaybı, alışılmış ilişkilerin kaybı, rol kaybı doğal, beklenir kayıplardır. Kayıplar genelde bireyin gelecek ümidini yok edip fimitsizlik getirirler. Omitsizlik ve depresyon kayıplara karşı geliştirilen normal tepkilerdir. Ancak benlik saygısının artışı kayıp sorununun çözümlenmesine bağlıdır. Yaşlıda kayıp sorununu çözümlenme yaşlılığa uyum sağlama anlamını taşımaktadır, yaşlılığa iyi uyum sağlamış kişilerin benlik saygılarının yüksek olduğu belirtilmektedir. Kayıp sorununu çözümlenmede dolayısıyla benlik saygısını yükseltmede bireyin sosyal durumu ve destek sistemlerinin varlığı önem taşımaktadır.

Toplumumuzda görülen yaygın yaklaşım yaşlıları aile içinde bannırma olmakla birlikte, hızlı nüfus artışı, köyden kente göç. kadının çalışması, ekonomik sorunlar yaşlının evde bakımını giderek güçleştiren sosyal değişimler olarak karşınıza çıkmaktadır. Ülkemizde pek çok yaşlı aile ortamından farklı niteliklere sahip kurumlara yerleştirelebilmektedirler . Yaşlıların bu kurumlarda ait olma gereksinimleri karşılanırken. bireyler bağımsızlıklarını, iktenliklerini, kendi yaşamları üzerindeki denetimlerini yitirirler. Kurumlarda yaşayan yaşlarda kendilerini anlatırken küçültücü tanımlar yerine geçmişteki saygın durumlarından sözetme eğilimi görülmektedir. Yaşlılıkla değişen roller yeniden tammlanma gereksinimi duyarlar. bu gereksinim, yaşlı bireylerin geçmişteki ile bugünkü benlik kavram-

lanının sfirekliliğini korumayı gikleştirir . Benlik kavramının sürekliliğinin korunamaması bireyleri depresyona iiten bir etkidir bu duruma yaşlılığın doğal kayıplan eklendiğinde deprepif bellrtilerin ortaya çıkması kaçtımlmaz görülmektedir. Yaşlılarla yapılan çeşitli araştırmalar özellikle kurumlarda yaşayan yaşlıların ruhsal belirti puanlarının yüksek olduğunu göstermektedir.

Iyi organize edilmiş kurumlarda yaşlıların yapıcı, üretici olma bir birey olarak var olma gereksinimleri karşılanarak ruhsal belirtiler önlenabilir. Yaşlının kurumda yeni roller edinmesini sağlama, değerlerini korumaya çalışma saygınlıklarını sürdürmelerine yardımcı olabilir. Hemşirelerin ruh sağlığının koruma, düşük benlik saygısı sorununa müdahale sorumlulukları yaşlıların, özellikle de kurumlarda yaşayan yaşlıların durumlarının hemşirelerce incelenmesini gerektirmektedir. Günümüzde yaşlıların evde ya da kurumda barındırılmasının yararlınsın tartışılmasından çok herhangi bir ortamda yaşayan yaşlının benlik saygısının korunulup korunulama diğının tartışılması önem kazandıdır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma Ankara'da bir huzurevinde yaşayan yaşlıların benlik saygınlının ve benlik saygıların' etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Ayrıca benlik saygısının kendilik kavramının sürekliliği, insanlara güven, eleştiriye duyarlık, depresif duygulanun, hayalperestlik, kişiler arası ilişkilerde tehdit hissetme, tartışmalara katılma, psişik izolasyon ile ilişkisi araştırılmıştır. Araştırmanın evren! 200 yataklı huzurevinin kendine bakabilen 150 yaşlısıdır. Örneklem seçiminde okur-yazar olan, görme, işitme, konuşma sorunu olmayan, mental bozukluğu olmayan 51 yaşlı tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Verilerin toplanmasında Rosenberg Benlik Saygısı ölçeği kullanılmıştır. Ölçek huzurevi sakinleri tarafından kaydedilmiştir. ölçeğin psikosomatik belirtiler alt grubu olası somatik sorunlar nedeni ile yanıltıcı sonuçlar verebileceğinden, ana-baba ilgisi, baba ile ilişki alt grupları ergenlere uygun olduğundan kullanılmamış, ölçeğin diğer sekiz alt grubu değişiklik yapılmadan kullanılmıştır.

Benlik saygısı ölçeği on maddeden oluşmuştur. Puanlar yüksek, orta, düşük olarak değerlendirilmiştir. Benlik saygısının diğer

değişkenlerle ilişkisinin **araştırımında her grup için korelasyon kat sayılarının önemlilik çalışması (t testi)**, sosyodemografik değişkenlerle bağıntısının araştırılmasında ki-kare analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırma kapsamına alınan yaşlıların sosyodemografik özellikleri aşağıda yer almaktadır: Yaşlıların % 56.9'u erkek % 43.11 kadındır. Örneklemdeki yaşlıların % 23.6'sı 61-70 yaş gruplarında, % 41.1'i 80'nin üzerindeki yaş grubundadır. örnekleme alınan yaşlıların çoğunluğunun yaş ortalaması 70'in üzerindedir. Evli olan yaşlı sayısı dördtür. Yaşlıların büyük çoğunluğu (% 76.5) duldur. Bu beklenen bir bulgudur. Bekar (% 15.9) ve boşanmış (%9.8) yaşlıların oranı oldukça düşüktür. Yaşlıların yaklaşık üçte biri (% 31.4) çocuksuz, dörde biri (% 25.5)1 çocukludur, üçten fazla çocuğa sahip olan yaşlıların oranı oldukça düşüktür (3 çocuk % 11.8. 4 çocuk % 9.8. 5 ve daha fazla sayıda çocuk %7.8). Kardeşi olmayan yaşlılar az sayıdadır (% 19.6). Bu iki demografik bilgi huzurevindeki yaşlıların çoğunluğunun kardeşlerinin ve çocuklarının olduğunu göstermektedir.

Yaşlıların % 47'si okur yazardır. Diğerleri okul eğitimi görünümleridir. Orta öğrenim görenler (% 21.6), ilk öğrenim görenlerden (% 19.6) biraz daha fazladır. Lise eğitimi (0/03.9) ve yüksek eğitim (% 7.8) görenler az sayıdadır. Gelir düzeyi orta üstü (% 15.7) ve yüksek (% 3.9) olan yaşlılar az sayıdadır. Yaşlıların çoğunluğu (% 62.7) orta gelir düzeyindedir. Gelir düzeyi düşük yaşlılar (% 17.7) az sayıdadır. Yaşlıların meslek dağılımına bakıldığında memur (% 35.3) ve ev harunlarının (% 27_5) çounlukta olduğu görülmektedir.

Yaşlıların huzurevindeki durumlarına ilişkin bulgular şöyle özetlenebilir; Yaşlıların çoğunluğunun (0/0 84.3) refakatçisi olmadığı ancak % 64.7'sinin birden çok kişi tarafından, % 31.3'nün haftada bir ziyaret edildikleri belirlenmiştir. Haftada birden daha az sıklıkta ziyaret edilen yaşlı sayısı sadece (% 11.8'dir). Yaşlıların dörtte birinden fazlası (% 27.5) ayda bir ziyaret edilmektedirler. Yaşlıların % 15.7'si hiç kimse tarafından ziyaret edilmemektedir. Hiç izinli çıkmayan yaşlı sayısı (% 13.7) oldukça azdır. Çoğunluğunun (% 66.7) sürekli izine çıkabilme olasılığı ve uzun süreli izine çıkabilme durumu söz konusudur. Yaşlıların yarısı (% 50.9) iki kişilik odalarda, % 15.7'si 3-4 kişilik

odalarda ,%33.3¹ütekkişilikodalardakalrnaktadır.Yaşlıların%4 1. 2'sinin odaları kendilerine ait eşyalarla, diğerlerinin odaları kurumun eşyaları ile döşerümiştir. % 58.81nin odası orta düzeyde %33.3'ünü 'ün odası iyi döşenmiştir, Yaşlıların yarısından fazlası (%58.8) kendi istekleri ile, yarısına yakını (% 41.2) zorunluluk nedeniyle huzurevinde kalmaktadırlar.

Yaşlıların kaydettikleri ölçeğin değerlendirilmesinden elde edilen sonuçlar incelendiğinde; Benlik saygısı düşük yaşlı oranının 9'0 11.8 olduğu ancak benlik saygısı yüksek yaşlıların oranının % 39.2 olduğu, çoğunluğun (% 49) benlik saygısının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Yaşlıların insanlara güvenleri orta (% 51) ya da az (% 35.3)dır. Yaşlılarda eleştiriye duyarlılık yüksek düzeyde bulunmuştur (% 76.5). Depresif duygulanırını olmayan yaşlı sayısı çok düşüktür (% 11.9). Yaşlıların %0 41.2'sinde orta düzeyde, %23.5'inde yüksek düzeyde depresif duygulanım belirlenmiştir. Yaşlıların.% 76.5'1 tartışmalara az katılabilmekte, 96 76.3'ü kişilerarası ilişkilerde tehdit hissetmektedir. Yaşlıların yarısı psişik izolasyon İissetmemektedir. Psişik izolasyonu fazla olan yaşlı oranı 96 19.6 dır. Yaşlıların % 92.2'sinin kendilik kavramında süreklilik söz konusudur ve yarısından çoğunun (% 52.9) hayalperestliği düşük düzeydedir.

Benlik saygısının sosyodemografik verilerle bağlantısının incelenmesi sonucu aşağıdaki bulgular elde edilmiştir; Benlik saygısı yaş etkileşimi incelendiğinde, yaşlara göre benlik saygısındaki farklaşma istatistiksel yönden önemsiz bulunmuştur. Yaşlıların gelir düzeyleri-kardeş sayıları-eğitim durumları-kurumda istekli ya da zorunlu kalmaları= benlik saygılarına etkisi istatistiksel yönden incelendiğinde önemsiz bulunmuştur. Yaşlıların odalarında tek kişi, İki kişi, ikiden fazla kişi ile kalma durumlarına göre benlik saygılan incelendiğinde yalnız kalanların benlik saygılanının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Odalarını kendi eşyaları ile döşeyen yaşlıların kurumun eşyaları ile döşerümiş odalarda kalan yaşlılardan benlik saygılan'daha yüksek görülmekle birlikte aradaki fark istatistiksel yönden önemsiz bulunmuştur.

Yaşlıların benlik saygısı düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermemekle birlikte çocuğu olmayanlarla, olanlar arasında benlik saygısı yönünden farklılık anlamlı görülmüştür (Tablo 1). Ayrıca yaşlıların ziyaret edilme sıklığı ile benlik saygısı ilişkisi incelendiğinde aradaki fark istatistiksel yönden önemli bulunmuştur (Tablo 2).

Depresif duygulanımı olmayan ya da düşük düzeyde olan yaşlıların benlik saygılar' ile orta ve yüksek düzeyde depresif duygulanımı olan yaşlıların benlik saygılar' arasındaki fark istatistiksel yönden önemsiz bulunmuştur. Kişilerarası ilişkilerde tehdit hissetme, psikişik izolasyon, insanlara düvenme ve eleştiriye duyarlılık ile benlik saygısı ilişkisi incelendiğinde aradaki fark istatistiksel yönden önemsiz bulunmuştur.

Tablo 1: Yaşlıların Benlik Saygısı Düzeylerinin Yaşlı= Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Çocuk Sayısı	Benlik Saygısı					
	Yüksek		Orta-Düşük		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çocuğu olmayan	10	50	6	19.4	16	31.4
1-2 çocuk	8	40	13	41.9	21	41.2
3'ün üzerinde çocuk	2	10	12	38.7	14	27.4
Toplam	20	100	31	100	51	100

$$X^2 = 7.3 \quad p < 0.05$$

Benlik saygısı ile yaşlıların çocuk sayılan arasındaki fark istatistiksel yönden önemli bulunmuştur.

Tablo 2: Yaşlıların Benlik Saygısı Düzey/erinin Yaşlıları Ziyaret Edilme Sıklığına Göre Dağılımı

Ziyaret Edilme Sıklığı	Benlik Saygısı					
	Yüksek		Orta-Düşük		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Haftada bir veya daha sık	13	65	9	29.0	22	43.1
Ayda bir özel günlerde	7	35	14	45.2	21	39.2
Hiç ziyaret edilmeyen			8	25.8	8	17.7
Toplam	20	100	31	100	51	100

$$\text{iki grup için } X^2 = 6.412 \quad p < 0.05$$

Yaşlıların benlik saygısı düzeylerinin yaşlıların ziyaret edilme sıklıklarına göre farklı istatistiksel yönden incelendiğinde arasındaki fark önemli bulunmuştur.

TARTIŞMASI ONU ÇIAR-ÖNERILER

Araştırma örneğine alman 51 yaşlı= % 39.21'inin benlik saygısı yüksek bulunmuştur..Benlik Saygısı ile yaşlıların sosyodemografik özelliklerinin ilişkisi incelendiğinde; yaşlıların cinsiyetlerinin, eğitim düzeylerinin, gelir düzeylerinin ve kardeş sayılarının benlik saygısının yüksek veya düşük oluşuna etkisi olmadığı belirlenmiştir. Evli olan yaşlılar tüm örneğin sadece .% 7.8'ini oluşturduğundan benlik saygısının medeni durumla ilişkisi değerlendirilememiştir. Ancak eşinden ayrı olan yaşlılar benlik saygısı orta ve düşük düzeyde olan yaşlıların % 93.6'sını oluştururken, eşinden ayrı olmayanlarda bu oran % 6.4'e düşmektedir. Bu oran yaşlılıkta eşin kaybı ve yalnızlık duygularının benlik saygısının olumsuz yönde etkileyebileceğini düşündürmektedir. Huzurevinde kalan, hiç çocuğu olmayan yaşlıların benlik saygılan diğerlerine oranla yüksek bulunmuştur. Toplumumuzda çocuksuz olup huzurevinde kalma kabullenilir bir durum olmakla birlikte, çocukları olmasına rağmen huzurevinde kalma. terk edilme-istenme anlamını taşımaktadır. Benlik saygısı yüksek olan az sayıda yaşlı huzurevinde kendi isteği dışında, zorunluluk nedeniyle kalmaktadır, bununla birlikte huzurevinde, kendi istekleri ile gelen yaşlıların benlik saygıları da yüksek değildir. Huzurevinde kalan yaşlıların benlik saygısını " ziyaret edilme sıklığı" etldirnekte, ziyaret eden kişi sayısına göre benlik saygısı farklılık göstermektedir. Haftada bir ya da daha sık ziyaret edilenlerle ayda bir ya da sadece özel günlerde ziyaret edilenler arasındaki fark istatistiksel yönden önemli bulunmuştur. Hiç ziyaret edilmeyen yaşlılar arasında benlik saygısı yüksek olan yoktur. Bu bulgu kişinin özsaygısının kendine verilen değerle paralellik gösterdiğini vurgulayıcıdır.

Huzurevinde kaldıkları odayı kendi eşyaları ile döşeyenlerde benlik saygısının daha yüksek olduğu ancak odayı bir başkası ile paylaşımın benlik saygısını etkilemediği gözlenmekle birlikte. bu iki bulgu istatistiksel yönden önemlilik göstermemektedir.

Yaşlıların benlik saygısının ölçeğin alt grupları ile karşılaştırılması sonucunda benlik saygısı yüksek olanların % 50'sinde düşük olanların % 71'inde depresif duygulanımlarının fazla olduğu belirlenmiştir. Bu

bulgu depresif duygulamanın tüm örneklerde var olduğunu ancak benlik saygısı düşük olanlarda bu belirtilerin daha fazla risk oluşturduğunu düşündürebilir. Yaşlıların % 90'1 kişilerarası ilişkilerde tehdit algılamaktadır. Benlik saygısı düşük olan yaşlıların % 80'inde kişilerarası ilişkilerde tehdit algılandığı görülmektedir. insanlara güveni yüksek olan yaşlıların oranı sadece % 13.7tdır bu bulgu kişilerarası ilişkilerde tehdit hisseimenin' sonucu olabileceği gibi nedeni de olabilir. Yaşlıların rol kaybına karşı destek güçlerinin,lyi sosyal ilişkiler olduğu bilinmektedir. Olumlu sosyal ilişkiler yaşının kendileriyle ilgili değerlilik ve toplumsal yeterlilik duygularını güçlendirebilir. Araştırma örneğine alınan yaşlılarda sosyal ilişkileri güçleştirici özelliklerden biri de eleştiriye duyarlık duygusudur. Yaşlıların % :76'sında eleştiriye duyarlık yüksek olmakla birlikte, benlik saygısı ile ilişkisi istatistiksel yönden Önemli bulunmamıştır. Psikik izolasyon yaşların yarısında (% 49) görülmele birlikte bu bulgu benlik saygısı ile ilişkili bulunmamıştır.

Bu sonuçlar, araştırmanın yapıldığı huzurevinde yaşlıların terkedilmişlik-yalnızlık olumlu ilişkilere girememe duygularına bağlı olabilecek duygusal sorunların varlığını vurgulamakta ve yaşlıların ruhsal yönden risk grubu olduklarını düşündürmektedir. Çocuklarının yanında kalamama, sık ziyaret edilmeme, kaldığı ortamın alışageltiği ve sahip olduğu eşyalarla döşenmiş olması yaşlıların sosyal ilişkilerinde tehdit algılarını, eleştiriye duyarlılıkları ruh sağlığının önemli belirleyicilerinden biri olan benlik saygısını tehdit eder durumdadır.

Çeşitli araştırmalar yaşlılarda,özellikle kurumda yaşayan yaşlılarda depresif belirtilerin yüksek ve kendini kabulun düşük düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmada da huzurevinde çalışan yaşlıların çoğunluğunla. depresif duygulamanın varlığı belirlenmiştir. .Arw,...tının yapıldığı huzurevindeki yaşlılarda kişilerarası ilişkide tehdit hissetme ve eleştiriye duyarlılık düzeyi de yüksek bulunmuştur. Yaşlıların benlik saygısının yükselmesi dolayısıyla ruh sağlığına korunması kendilerini olumlu algılayan ile çevrenin onlara olumlu değer yüklenmeleri ile yükselecektir. Hacettepe Üniversitesi Hemsirelik Yüksek okulu öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrencilerin huzurevindeki yaşlılara karşı duygularının "Acıma" olduğu belirlenmiştir. •uzurevinde olmak, düşkün olmakla eşleşer tutulabilmekte ve bireylerde bu durum yaşlıya acıma, onu düşkün, işe yaramaz görme eğilimini artırmaktadır. Böylesi bir yaklaşım yaşlıların

yaklaşım yaşlıların "saygınlık hissetme-saygı görme" gereksinimleri ile çalışmaktadır. zellikle huzurevinde çalışan doktor, hemşire, psikolog, sosyal çalışan ve diğer görevlilerin yaşlılara karşı olumsuz duygularını farkedip değiştirebilmeleri yaşlıların benlik saygınlığının yükseltilebilmesi için zorunludur.

Yaşlıların kendilerini olumlu algılamaları, çevresindeki yakın iletişim kurduğu bireylerin yaşlılığa olumlu değer yüklemeleri kadar önemlidir. Yaşlıların kendilerini nasıl hissettiklerinin görevlilerce bilinmesi uygun yaklaşımların belirlenmesi için gereklidir. . Araştırma bulgularına dayalı olarak yaşlıların orta ve düşük benlik saygınlığının yükseltilmesinde şu yaklaşımlar önerilebilir:

Kurumda yaşayan yaşlıların sık ve düzenli ziyaret edilmelerini ve aranan bireyler olmalarını sağlamak amacıyla toplumun diğer sektörlerinin, özellikle gönüllü grupların. harekete. geçirilmesi_ yaşlıların yakınlarına sık ve düzenli ziyaretin yaşlı için önemini fahsettirilmesini yaşlıların günlük yaşamını olabildiğince bağımsız sınırladirebilmesinin, kendi kararlarında bağımsız olabilmemesinin sağlanması.

Yaşlıların kendi eşyaları ile yaşamasına saygı gösterilmesini istedikleri eşyalarla ve istedikleri düzende döşenmiş bir odada alışageldiği gibi yakın bir ortamda yaşamasının sağlanması.

Çeşitli sorumluluklar alması sağlanarak ve fikri alınarak kişilerarası ilişkilerde tehdit duygusunun azaltılması.

Yaşlıların en önemli varlığı olan geçmiş yaşantısını tekrarlı anlatımına fırsat verilerek ve yargılamadan dinleyerek eleştiriye duyarlılığının azaltılması.

Yaşlıların boş zaman değerlendirme etkinliklerinin yaşlıların aktif katılımı ile kendini gerçekleştirme etkinliklerine dönüştürülmesi.

Yaşlıların fiziksel-ruhsal-sosyal gereksinimlerinin değerlendirilmesi ve gözönüne alınması yolu ile bireyselleşimin ve saygınlığının korunmasının sağlanması.

Kurumun. <kısmen yaşlıların bireyselleşme gereksinimlerinin önlenmesini, yaşlıları kuruma ait bir birey olmaması yerine, kurumun bireyin kurumu olmasına önzen gösterilmesi kurumda yaşayan yaşlıların benlik saygınlığının yükseltilmesi ve iyileştirilmesi için bazı önerilerdir.

Araştırmanın daha geniş örneklerde tekrarlanması literatüre uyarı bul sonuçları= ülkemiz huzurevlerinde yaşayan tüm yaşlılara kısmen genellenebilirliğini sağlayacaktır.

SUMMARY

An Evaluatiõrõ of Nursing home residents' Self Esteem

This study has been conducted in one of the Nursing Homes in Ankara. From the 200 of the residents, 60 has been chosen as a sample. Residents' Self-esteem Level affecting the self esteem have been evaluated....

KAYNAKLAR

1. Aston. P., "Communtiy Psychlatric Nurse and the Elderly". *Nurstng Times*, 9-15: 80(19), May 1984.
2. Chaisson, M. EL all. "Treating the Depressed Elderly" . *Journal Psycho.social Nurs. Mental Health Service*. 22 (5) May. 1984.
3. Doğan, O. vd. "Yaşlılık ve Kurumda Yaşayan Yaşlılarda Yapılan Bir Çalışma. XXIII. Ulusal Psiriyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi, 1987.
4. Eker, E.. Çam. B. "Kurumlarda Yaşayan Yaşlılarda Temel Depresyon Belirtileri", III. Ulusal Psikoloji Kongresi, Istanbul, 1984.
5. Chrzanowski. G. "The Genesis and Nature of Self-Esteem", *American Journal of Psychoterapy*. Vol. 35, No. 1, 1985.
6. Islam, S. "Bireysel Psirolojik Danışma= Yaşlılarda Kendini Kabul Etkisi", Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı tezi, Ankara, 1988.
7. Potter, P. A.. Perry, A. G., "Fundamentals of Nursing". The C. V. Nosby Comp. St. Louis Toronto, 1985.
8. Rosenberg, M., "Society and the Adolescent Self imaje" N. J. Prisen-ton University Press, Pricenton, 1965.
9. Roberts, S. "Behavioral Coneeptsand Nursing Throughout The Life Span" Prentic Hall Inc., 1980.
10. Roy. C., "Stres-Adaptation Model" *Models for Nursing*. Edith, Ker-shaw, B., Salvage, J. John Wiley and Sons Ltd. London 1986.
11. Terakye. G., vd., Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin Huzurevi Uygulamalarının Değerlendirilmesi" II. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Simpozyumu, Istanbul, 1988.